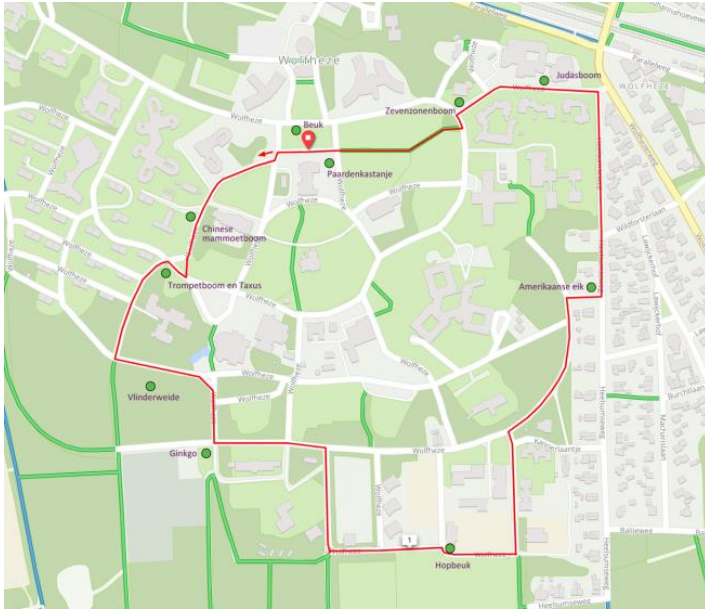

Riny's Ronde

Terreinwandeling
van 25 minuten
in Wolfheze

Locatie: Terrein Pro Persona in Wolfheze
Afstand: 2,2 kilometer
Duur: 25 minuten

Riny's Ronde is op 12 december 2019 aangeboden aan Riny Arts, directeur Financiën & Vastgoed van Pro Persona, ter gelegenheid van het ingaan van zijn prepensioen.

Riny's ronde is zo'n 14 jaar geleden als vanzelf ontstaan. Sinds die tijd liep Riny Arts, directeur Financiën & Vastgoed, werkzaam bij Pro Persona (en rechtsvoorgangers) van 1987 tot aan zijn prepensioen in 2019, vrijwel dagelijks deze ronde. Regelmatig haakten ook andere collega's aan. Alvorens te gaan, werd buienradar geraadpleegd om te beslissen of de plu mee moest of een jas aan. De personele bezetting van de ronde was variabel, de route niet.

De route is, onder leiding van Riny, ontstaan uit twee gedachten:

- je hoeft nooit te bakkeleien welke kant je op gaat lopen en
- de route duurt, met het tempo van Riny, exact 25 minuten. Dus een mooie tijd voor een pauze tussen 12.30 en 12.55 uur. Dan zit je om 13.00 uur weer met een leeg hoofd achter je bureau en kun je weer fris en fruitig de taken van de middag oppakken.

Er zijn maar weinig excuses om de lunchwandeling niet door te laten gaan. Door een beetje regen of kou laat Riny zich niet tegenhouden. Afspraken gaan natuurlijk wel voor. Met zo'n volle agenda is het niet altijd mogelijk een half uur voor een pauze te reserveren.

Vanaf het Hoofdgebouw, al lopend over het terrein worden de bewoners, cliënten, personeel, gebouwen, de begroeiing en de beestjes uitgebreid besproken. Riny heeft veel zien veranderen; zo is paviljoen Dennenoord verdwenen. Schoonoord en Lindenhof staan er nog, maar daar is dan ook alles mee gezegd.

Als we ons afvragen of de Watertoren behouden moet blijven, zegt Riny: 'Het is hier geen Openluchtmuseum.' Dan langs de bijenkasten, het museum, de kwekerij en langs het Leo Kannerhuis. Daar wordt door een bewoner regelmatig aan Riny gevraagd: 'Ben ik gek?', waarop hij dan antwoordt: 'Ben je gek, joh!' Daar is ook een keer een beroep gedaan op Riny's kwaliteiten als beveiliging, toen een collega werd belaagd door een cliënt van het Leo Kannerhuis.

Lopend langs Boszicht, zwaait Riny vriendelijk naar de collega's die daar buiten in de tuin hun pauze doorbrengen. Voorheen zo vrij als een vogeltje, nu gevolgd door de camera's, worden Dagbesteding, de B&B, de spoorwegonderdoorgang, de toekomst van de Pleinen en drugsgebruik doorgenomen. Dan langs de plek waar voorheen een hokje, een soortabri stond, waar je nog even kon schuilen tegen de regen. Dat hokje bleek een geliefde plek voor dealers en is afgebroken om drugsgebruik op het terrein tegen te gaan.

Verder weer richting het Hoofdgebouw. Nu zijn de voliëre, schapen, paardjes en de staat van het terrein onderwerp van gesprek. Voorheen kende 'Wolfheze' een keurige strakke parkachtige omgeving. Nu wordt gezocht naar de balans tussen die parkachtige omgeving en een natuurlijke omgeving waarin planten en dieren meer kansen hebben. Of zoals Riny het graag omschrijft 'Ze zijn van het padje af!'

Wanneer de wandeling een enkele keer zonder Riny werd gedaan, kon het wel eens gebeuren dat er een soort muiterij ontstond en het rondje andersom werd gelopen. Maar dit was ondenkbaar in het bijzijn van Riny.

Aan die dagelijkse wandeling is nu een eind gekomen. Riny gaat met prepensioen. Riny gaat, de ronde blijft.

Beuk (*Fagus sylvatica*)

Riny's Ronde start en eindigt voor het Hoofdgebouw.

De Beuk die daar staat is één van de prachtige bomen, die je tijdens de wandeling tegenkomt. Een grote kroon zorgt ervoor dat het in warmer tijden heerlijk vertoeven is in de schaduw van de Beuk.

In het Duits is Beuk 'Buche'. Vlak voor de uitvinding van de boekdrukkunst kwam men erachter dat uit de schors gesneden letters -veel mensen zetten bijvoorbeeld een liefdesverklaring in de schors- een stofje bevatte dat gebruikt kon worden bij het drukken. Als materiaal voor houtsneden en drukletters heeft beukenhout een grote rol gespeeld in de opkomst van de boekdrukkunst. In het Duits heet een boek dan ook Buch, en hoofdletters heten dan ook Buchstaben.

Chinese Mammoetboom (*Metasequoia*)

Rechts zien we een fraai exemplaar van de Chinese Mammoetboom staan, een bladverliezende naaldboom. Valt in de herfst op door zijn schitterende herfstkleur.

Heet ook wel de Fossielboom, hij was tot 1940 alleen bekend als fossiel, totdat een Chinese boswachter per toeval drie exemplaren vond. Al die tijd heeft deze boom ergens in China kunnen overleven, hij stond toen op het punt van uitsterven, maar is nu weer bijna overal te zien.

Hij staat nu bekend als de boom van hoop en leven.

Trompetboom (*Catalpa bignoniodes*) en Taxus (*Taxus baccata*)

Links zien we een mooi voorbeeld van samenwerking in de natuur. In de oksel van de Trompetboom (*Catalpa bignoniodes*) is spontaan een *Taxus* ontkiemd.

De naam *Catalpa* is afgeleid van het Cherokee *catawba*. De Cherokee-indianen gebruikten verschillende delen van de boom als geneesmiddel. *Bignon* duidt erop dat de boom lijkt op een familie van tropische bomen.

In Engeland wordt de *Catalpa* soms de Indian Bean genoemd vanwege de langwerpige vruchten. Heeft als bijnaam *Ambtenarenboom*! Deze boom komt laat in het blad, bloeit in de vakantie en laat heel snel al zijn blad vallen.

Van de Taxus is, behalve het rode vruchtvlees, alles giftig (toxisch) en dat is verbasterd tot Taxus. Vogels zijn verzot op de rode bessen en eten hier volop van en poepen het giftige zaadje ergens uit.

Vlinderweide

Rechts stond het paviljoen Dennenoord en het braakliggende terrein is, net zoals andere delen op het terrein, omgevormd tot een vlinderweide. Door slechts eenmaal per jaar te maaien en het maaisel af te voeren, is er flink verschaald; er zitten relatief weinig voedingsstoffen meer in de grond. Dit zorgt ervoor dat veel inheemse planten spontaan gaan groeien en bloeien. Al die planten zijn belangrijk als nectar en waardplant voor vele insecten.

Geniet even van al het gefladder en gezoem en van de kleurrijke vlinders die er rondvliegen. En als je goed kijkt, zie je dat we sommige delen niet maaien. Dit zijn de plekken waar de insecten en vlinders kunnen overwinteren.

Ginkgo (*Ginkgo biloba*)

Rechts op de hoek staat een Ginkgo, ook wel Waaierboom, Eendenpoot, Tempelboom of Japanse Notenboom. De bladkleur is in de herfst prachtig goudgeel, maar zou eigenlijk naaldkleur moeten zijn. Het is namelijk een conifeer.

In de loop van de evolutie zijn de naalden aan elkaar gegroeid. Daardoor zien ze eruit als een blad. Bekijk het blad maar eens goed. Je zult dan zien dat ook de naam Eendenpoot goed gekozen is.

De naam Tempelboom komt doordat, toen in 1945 een atoombom op Hiroshima viel, alle mensen, planten en bomen werden vernietigd. Uitgezonderd een Gingko die naast een tempel stond.

De naam Japanse Notenboom komt doordat de vrouwelijke bomen gele pruimachtige vruchten krijgen. Als sierwaarde heel fraai, maar ze vallen na rijping op straat en verspreiden dan een ontzettende vieze stank.

Ze ruiken heel erg naar ranzige boter, waardoor gemeenten alleen maar de mannelijke bomen aanplanten.

In Frankrijk hebben ze Ginkgo-plantages. Het bladextract wordt gebruikt in medicatie tegen vaatvernauwing bij mensen. Het blad heeft ook een insectenwerende werking.

Als je last hebt van zilvertisjes in je boeken, gebruik dan een gedroogd Ginkgoblade als boekenlegger. Door de geur zullen ze niet aangetast worden.

Hopbeuk (*Ostrya carpinifolia*)

De Hopbeuk is een opvallende boom die je gemakkelijk over het hoofd ziet. Je komt deze boom ook zelden tegen.

Het is een 15 tot 20 meter hoge boom met ronde kroon. Hij heeft met zijn dubbel gezaagde bladeren wel iets weg van de haagbeuk. Maar in tegenstelling tot de haagbeuk zijn de nerven van de bladeren vertakt. In de winter zie je de mannelijke katjes al aan de boom hangen. In het voorjaar verschijnen de bladeren en bloeien de mannelijke en opvallende vrouwelijke katjes.

In de herfst verschijnen de vruchtkatjes gevormd uit een aantal blaasjes. Deze lijken op hobbellen. Dus het blad lijkt op beukenblad en de bloemen op hop; dan heet je dus *Hopbeuk*.

Het hout is erg hard en werd vroeger gebruikt voor het maken van tandwielen en gereedschap.

Amerikaanse eik (*Quercus rubra*)

We zien een imposante Amerikaanse Eik staan.

Deze boom heet in Amerika *Red Oak* en in Duitsland *Rot-Eiche*, omdat het blad in de herfst prachtig rood kleurt. De bladeren zijn vaak terug te vinden in herfstboeketten.

De Amerikaanse Eik werd in het begin van de achttiende eeuw ingevoerd vanwege de geschiktheid van het hout als timmerhout, vooral in de meubelindustrie. Een groot nadeel is dat hij in Nederland geen inheemse vijanden heeft en dus bijna ongevoelig is voor ziekten en plagen.

Ook het feit dat er ontzettend veel eikels aan de boom komen, zorgt ervoor dat ze zichzelf flink uitzaaien, want ieder eikeltje wordt een Eik.

De Vlaamse gaai scharrelt om de boom en verzamelt en verstopt de eikels als wintervoorraad, maar weet vaak de helft niet meer terug te vinden. De Nederlandse naam voor de Gaai is dan ook Eikelpoter. De niet gevonden eikels groeien weer uit tot een nieuwe boom. Het jonge blad van de kleine boompjes is echter weer een smakelijk hapje voor de reeën op het terrein.

In Amerika, het land van de Indianen, gebruikten ze een aftreksel van de schors bij huiduitslag en brandwonden.

Judasboom (*Cercis siliquastrum*)

Rechts staat een fraai exemplaar van de Judasboom. Hij komt oorspronkelijk uit het Middellandse Zeegebied en is door de kruisvaarders naar Europa gebracht.

Deze boom bloeit spectaculair, het is een naaktbloeier. De bloemen verschijnen voor het blad en de paarse bloemen zitten in bundels op de kale takken en zelfs op de hoofdstam.

Het verhaal gaat dat Judas zich na het verraad van Jezus aan deze boom verhangen zou hebben. De tranen van Jezus vielen op het hout en sindsdien bloeit de boom overal waar de tranen zijn gevallen. Let in de herfst ook op de wel tot 15 cm grote peulen die in de boom hangen.

Zevenzonenboom of Bijenboom (*Heptacodium miconioides*)

Rechts staat een door de gemeente Renkum geschonken Bijenboom, heet ook wel de Zevenzonenboom. Hij dankt zijn naam aan het feit dat de witte bloemen altijd in groepjes van zeven verschijnen. Na de bloei worden de bloemen rood-paars.

De Bijenboom bloeit laat in het seizoen en is dan een van de weinige nectarbronnen. Hij wordt dan veel bezocht door bijen, vandaar de naam.

De boom is geschonken omdat de gemeente Renkum in 2017 is uitgeroepen tot de bijenvriendelijkste gemeente van Gelderland. Ook Wolfheze is onderdeel van de gemeente Renkum en het feit dat dit terrein uiterst insectenvriendelijk beheerd wordt, zorgde voor deze nominatie.

Paardenkastanje (*Aesculus*)

Voor het Hoofdgebouw staat een imposante Paarden- of Wilde kastanjeboom. Hij staat op de lijst van monumentale bomen van de gemeente Renkum. De boom is waarschijnlijk net zo oud als het Hoofdgebouw.

Men geloofde vroeger namelijk dat zo'n boom de favoriete behuizing was van heksen. Dit omdat een heks vaak verschijnt in de gedaante van een uil. Als er een nieuw huis werd gebouwd, dan werd er ook een paardenkastanje in de buurt geplant. Je moest de heksen gunstig stemmen. Met een beetje geluk zou de heks in de boom gaan huizen, om vervolgens het huis en de bewoners met rust te laten.

Heel vaak hoor je 's nachts dan ook de uilen roepen in deze boom.

